17/09/2019

Ποιά η ιστορία της Ιεράς Μονής Βελλάς;

/ Ιερές Μονές

Επίσκεψη στο συγκρότημα της Ιεράς Μονής Βελλάς πραγματοποίησε σήμερα ο Πρωθυπουργός όπου τον υποδέχτηκε ο Σεβ. Μητροπολίτης Ιωαννίνων κ. Μάξιμος, ο δήμαρχος Πωγωνίου και τοπικοί φορείς. Ποιά όμως είναι η ιστορία της εν λόγω Μονής- σημείου αναφοράς στην ευρύτερη περιοχή;

Η Μονή Βελλάς ανήκει τοπογραφικά στους Νεγράδες Ιωαννίνων και ιδρύθηκε τον 11ο αιώνα. Ως το 1713 αποτελούσε έδρα της Επισκοπής. Στα 1250 ο τότε επίσκοπος Βελλάς υποβάλλει κανονικά και λειτουργικά ερωτήματα προς την πατριαρχική σύνοδο του Ιουλίου του 1250, που λόγω του εμπερίστατου της ρωμηοσύνης συνεδρίασε στην Ι. Μονή Σωσάνδρων (Σίπυλος).

Βρίσκεται πολύ κοντά στην τοποθεσία της αρχαίας πόλης «Παλιοβελλά», από την οποία σώζονται ελάχιστα ίχνη της, οπου στις αρχές του 18ου αιώνα ερημώθηκε από τους κατοίκους της που έφυγαν και εγκαταστάθηκαν στα Άνω Πεδινά, στο Ζαγόρι, για μεγαλύτερη ασφάλεια. Τότε η έδρα της επισκοπής μεταφέρθηκε στην Μονή Βελλάς, για ένα μικρό χρονικό διάστημα στον Παρακάλαμο και κατόπιν στην

Κόνιτσα, όπου είναι μέχρι και σήμερα. Η υπάρχουσα Μονή είναι ουσιαστικά ανακατασκευή της παλιάς που έγινε το 1745, όπως μας πληροφορεί επιτοίχια επιγραφή. Είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου και πανηγυρίζει στις 16 Αυγούστου, 8 Σεπτεμβρίου, 12 Δεκεμβρίου και 25 Ιανουαρίου. Σε πολύ μικρή απόσταση βρίσκονται οι Πηγές Βελλάς του Ποταμού Καλαμά.

Ιστορία

Για ένα μεγάλο διάστημα, από τον 13ο εώς τον 17ο αιώνα, στην Μονή Βελλάς λειτουργούσε σχολή, όπου οι νέοι διδάσκονταν εκκλησιαστικά μαθήματα αλλά και μαθήματα αρχαίων ελλήνων συγγραφέων. Το 1863 έγινε Σταυροπηγιακή και το 1885 μετατράπηκε σε ενοριακή. Είχε δε μετόχι τη Μονή Μεταμόρφωσης του Σωτήρα στη Ρουμανία. Το 1936 ενώθηκε με τη Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως και Πωγωνιανής και σήμερα είναι ενταγμένη στη Μητρόπολη Ιωαννίνων. Η μονή απετέλεσε από το 13ο αιώνα και για 400 χρόνια περίπου μεγάλο πνευματικό κέντρο, ενώ διέθετε και μεγάλη περιουσία. Το 1817 σχεδόν ερημώθηκε, αφού οι μοναχοί αρνούμενοι να δώσουν την περιουσία τους στον Αλή Πασά, μετέβησαν στην Κέρκυρα. Μερικοί κατέφυγαν σε ορεινή περιοχή του νομού Αχαϊας και σε ανάμνηση της γενέτειράς τους έδωσαν στο νέο οικισμό το όνομα Βελλά (Αχαΐας).

Την Μονή ανέστησε ξανά το 1911 ο τότε Μητροπολίτης Βελλάς και Κονίτσης Σπυρίδων Βλάχος, με την ίδρυση Ιεροδιδασκαλείου. Από εκεί αποφοιτούσαν δάσκαλοι και ιερείς. Χτίστηκαν μεγάλα κτήρια με αίθουσες διδασκαλίας και οικοτροφείο, όπου έμεναν δωρεάν οι σπουδαστές. Το ιεροδιδασκαλείο λειτούργησε μέχρι το 1989.

Σήμερα στην Βελλά λειτουργεί Εκκλησιαστικό Λύκειο, ισότιμο του Ενιαίου Λυκείου με την διαφορά ότι εδώ δίνεται έμφαση στην διδασκαλία των Θρησκευτικών. Επίσης λειτουργεί Ανωτέρα Ιερατική Σχολή, όπου οι σπουδαστές εισέρχονται σε αυτή με πανελλήνιες εξετάσεις.